

TRƯỜNG ĐẠI HỌC
SƯ PHẠM KỸ THUẬT TP. HỒ CHÍ MINH
HCMC University of Technology and Education

CHƯƠNG 4

CÁ NHÂN VÀ XÃ HỘI HÓA CÁ NHÂN

GV: GVC.TS Nguyễn Thị Như Thúy

Email: ntnthuy@hcmute.edu.vn

Điện thoại: 0904932816

Cố vấn chuyên môn

*PGS.TS Nguyễn Thị Hồng Xoan
(Trưởng Khoa XHH, trường Đại học KHXX&NV,
ĐH Quốc gia TP HCM)*

CHƯƠNG 4 : CÁ NHÂN VÀ XÃ HỘI HÓA CÁ NHÂN

MỤC TIÊU CHƯƠNG 4

Trình bày và phân tích được khái niệm “con người xã hội” và các quan điểm về “con người xã hội”.

Trình bày và phân tích được các khái niệm xã hội hóa cá nhân, quá trình xã hội hóa cá nhân, các yếu tố ảnh hưởng đến xã hội hóa cá nhân.

Ứng dụng vào thực tiễn đời sống xã hội để viết về vị thế xã hội và vai trò xã hội, những đặc điểm cần lưu ý khi nghiên cứu về vị thế xã hội và vai trò xã hội

CHƯƠNG 4 : CÁ NHÂN VÀ XÃ HỘI HÓA CÁ NHÂN

CHƯƠNG 4

CÁ NHÂN VÀ XÃ HỘI HÓA CÁ NHÂN

BÀI 1

XÃ HỘI HÓA CÁ NHÂN

BÀI 2

VỊ THẾ XÃ HỘI,

BÀI 3

VAI TRÒ XÃ HỘI

XÃ HỘI HÓA CÁ NHÂN

MỤC TIÊU BÀI HỌC

- ❖ Trình bày và phân tích được khái niệm con người xã hội và quan điểm xã hội học về con người xã hội.
- ❖ Trình bày và phân tích được các khái niệm xã hội hóa cá nhân, quá trình xã hội hóa cá nhân, các yếu tố ảnh hưởng đến xã hội hóa cá nhân.

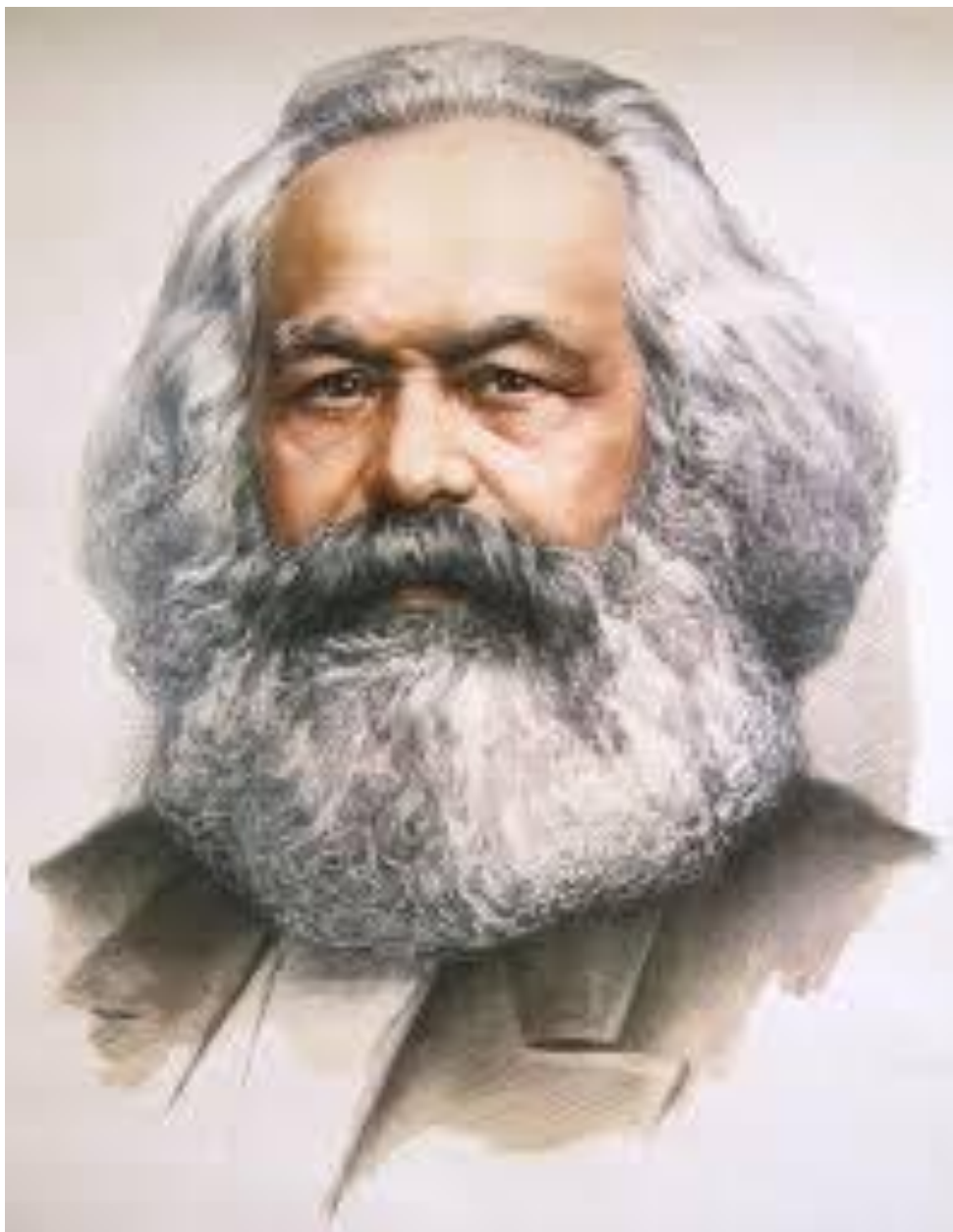
NỘI DUNG BÀI HỌC

- ❖ Khái niệm “con người xã hội” và quan điểm xã hội học về “con người xã hội”.
- ❖ Khái niệm xã hội hóa cá nhân, quá trình xã hội hóa cá nhân, các yếu tố tác động đến xã hội hóa cá nhân.

BÀI 1: XÃ HỘI HÓA CÁ NHÂN

KHÁI NIỆM “CON NGƯỜI XÃ HỘI”

“Con người xã hội” là chủ thể của xã hội, đồng thời cũng là sản phẩm của xã hội.

K. Marx: *“Trong tính hiện thực của nó, bản chất con người là tổng hòa những quan hệ xã hội”.*

KHÁI NIỆM “CON NGƯỜI XÃ HỘI”

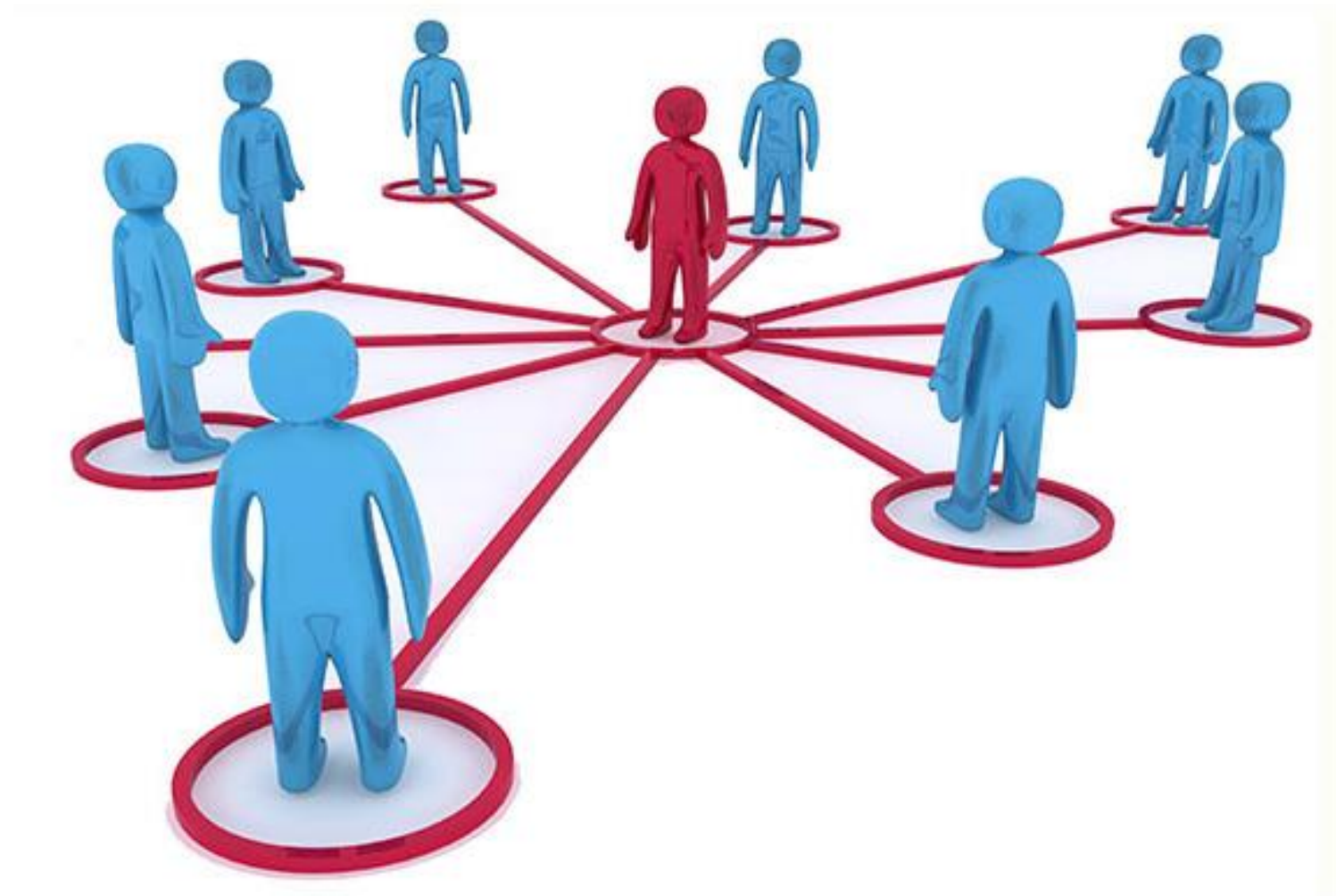

Tính chủ thể của con người

Hoạt động xã hội, tương tác xã hội trong các hình thái kinh tế xã hội, cấu trúc xã hội.

BÀI 1: XÃ HỘI HÓA CÁ NHÂN

KHÁI NIỆM “CON NGƯỜI XÃ HỘI”

Tính “sản phẩm xã hội” của con người:
Quan hệ xã hội do chính con người tạo ra.

BÀI 1: XÃ HỘI HÓA CÁ NHÂN

KHÁI NIỆM “CON NGƯỜI XÃ HỘI”

Đối với xã hội học

Con người xã hội là “tế bào”, hạt nhân – trung tâm của toàn bộ xã hội nói riêng.

KHÁI NIỆM “CON NGƯỜI XÃ HỘI”

Cá nhân là “đơn vị nhỏ nhất” trong quan hệ xã hội, hệ thống xã hội và cấu trúc xã hội.

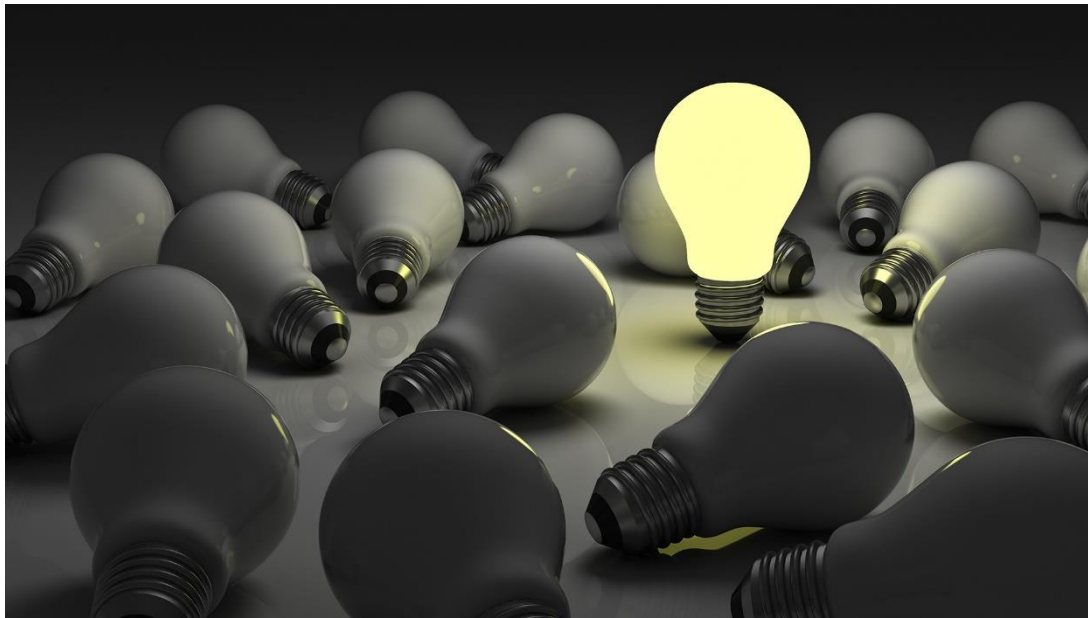
Mỗi cá nhân – nhân cách mang tính xã hội nhất định, thành viên làm cơ sở cho các tập hợp xã hội: nhóm xã hội, tầng xã hội, giai cấp xã hội, cộng đồng xã hội,...

Xã hội học nghiên cứu cá nhân – nhân cách là nghiên cứu mặt xã hội trong một cá thể xã hội riêng biệt với những liên hệ xã hội của cá nhân – nhân cách đó.

BÀI 1: XÃ HỘI HÓA CÁ NHÂN

KHÁI NIỆM “CON NGƯỜI XÃ HỘI”

Cá nhân là một con người xã hội riêng biệt tồn tại trong xã hội, khác biệt với những cá nhân khác về cơ thể sinh vật, tâm lý, văn hóa, tư tưởng, hoàn cảnh sống.

Xã hội học đề cập tới cá nhân cũng có nghĩa là đề cập tới nhân cách.

Nhân cách là một cá nhân có năng lực tự ý thức, có đặc điểm sinh lý, tâm lý, có phẩm chất xã hội, với nội dung, tính chất, trạng thái, biểu hiện và xu hướng thuộc bên trong con người mang tính riêng biệt nhất định của cá nhân.

KHÁI NIỆM “CON NGƯỜI XÃ HỘI”

Nói tới cá nhân – nhân cách tức cũng là nói tới cái “tôi”.

- ➔ quy định tính chất và mức độ của nhân cách – cá nhân, xác định mục đích xã hội, hoạt động xã hội, xu hướng và nội dung, phương thức tự ý thức của nhân cách – cá nhân.
- ➔ sự hình thành cái “tôi” liên quan chặt chẽ tới hoàn cảnh sống, hoạt động sống và vốn văn hóa, tri thức nhiều mặt của cá nhân.

BÀI 1: XÃ HỘI HÓA CÁ NHÂN

KHÁI NIỆM “CON NGƯỜI XÃ HỘI”

Đối với xã hội học – một khoa học có đối tượng và chức năng xác định, việc xem xét “con người xã hội” gắn liền với việc xem xét “cá nhân - nhân cách”.

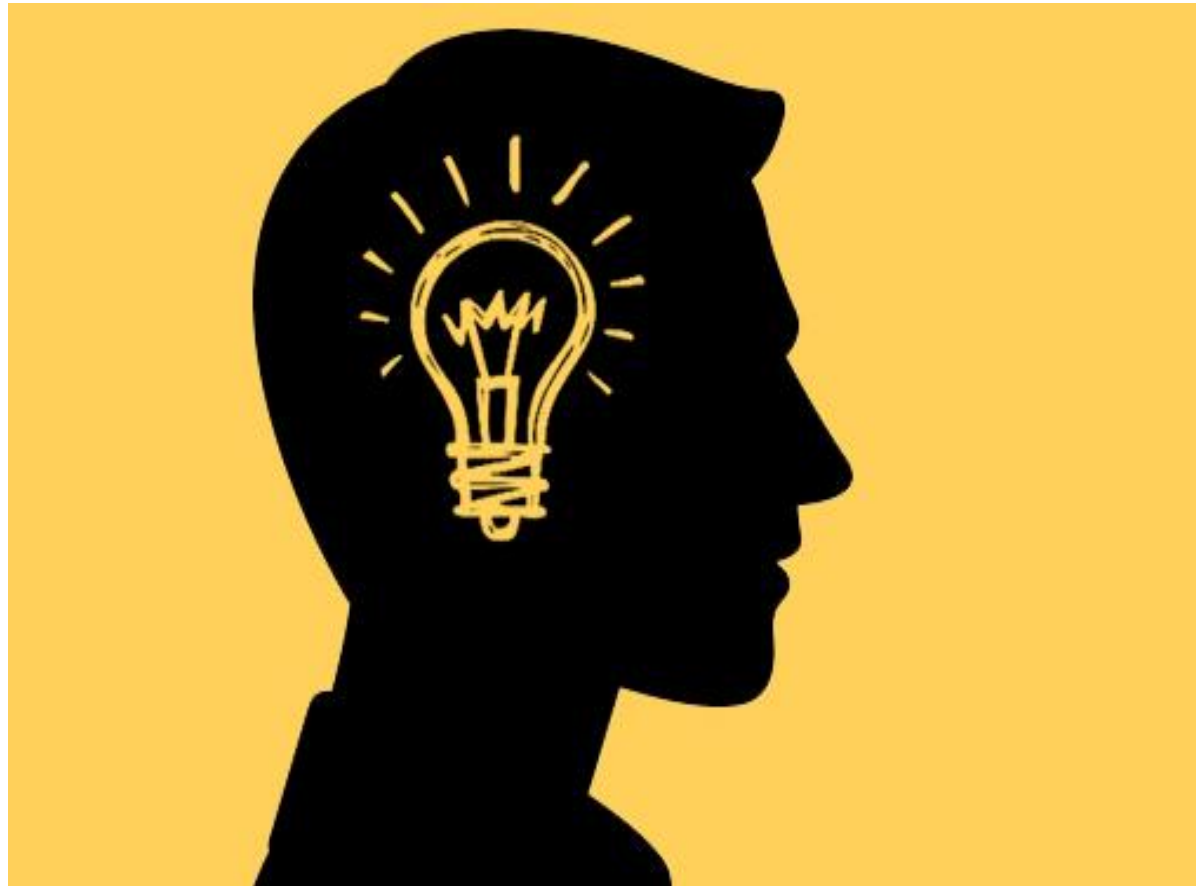
CÁC YẾU TỐ CƠ BẢN CỦA “CON NGƯỜI XÃ HỘI”

Theo quan niệm của xã hội học, Các yếu tố cơ bản của “con người xã hội” là:

Ý thức xã hội:

Là một thuộc tính, một đặc điểm của con người xã hội.

Bao gồm thế giới quan, quan niệm, hệ tư tưởng, tri thức, ý chí, tình cảm tương ứng với một thực tại xã hội nhất định.

CÁC YẾU TỐ CƠ BẢN CỦA “CON NGƯỜI XÃ HỘI”

Theo quan niệm của xã hội học, Các yếu tố cơ bản của “con người xã hội” là:

Năng lực lao động, khả năng hoạt động thực tiễn:

Đặc trưng cơ bản và quyết định của con người xã hội.

Nhân tố xác định có tính chất quyết định đối với phẩm chất xã hội, địa vị, vai trò xã hội và giá trị xã hội của cá nhân nhất định.

CÁC YẾU TỐ CƠ BẢN CỦA “CON NGƯỜI XÃ HỘI”

Theo quan niệm của xã hội học, Các yếu tố cơ bản của “con người xã hội” là:

Quan hệ xã hội của con người xã hội:

Là yếu tố cơ sở quy định xã hội và nội dung con người xã hội với tổng số những mối liên hệ và quan hệ của chúng.

BÀI 1: XÃ HỘI HÓA CÁ NHÂN

KHÁI NIỆM XÃ HỘI HÓA CÁ NHÂN

Xã hội hóa là quá trình tương tác giữa cá nhân và xã hội, trong đó cá nhân học hỏi và thực hành những tri thức, kỹ năng và phương pháp cần thiết để hội nhập với xã hội.

BÀI 1: XÃ HỘI HÓA CÁ NHÂN

KHÁI NIỆM XÃ HỘI HÓA CÁC NHÂN

Xã hội hóa như là diễn tiến xã hội liên tục:

Theo Joseph H. Fischer

Xã hội hóa mô tả theo hai quan niệm:

Quan niệm khách quan: xã hội ảnh hưởng tới cá nhân.

Quan niệm chủ quan: cá nhân đáp ứng lại xã hội.

BÀI 1: XÃ HỘI HÓA CÁ NHÂN

KHÁI NIỆM XÃ HỘI HÓA CÁC NHÂN

Theo quan niệm thứ nhất, xã hội hóa là diễn tiến theo đó xã hội truyền văn hóa của mình từ thế hệ này qua thế hệ tiếp theo và làm cho cá nhân thích ứng với những nếp sống sinh hoạt được chấp nhận và được tán thành trong một đời sống có tổ chức.

BÀI 1: XÃ HỘI HÓA CÁ NHÂN

KHÁI NIỆM XÃ HỘI HÓA CÁC NHÂN

Theo quan niệm thứ hai, xã hội hóa là một quá trình cá nhân đang thích ứng với những người xung quanh, liên tục thực hiện để dần dần nhập vào xã hội trong một nền văn hóa và xã hội nhất định.

BÀI 1: XÃ HỘI HÓA CÁ NHÂN

KHÁI NIỆM XÃ HỘI HÓA CÁC NHÂN

Từ các quan niệm trên, chúng ta thấy xã hội hóa là sự thống nhất đối lập giữa hai khuynh hướng:

Tiêu chuẩn hóa, sự cố gắng của cá nhân muốn giống như những người khác, để thể hiện sự nắm vững những phương pháp giao tiếp chung và hoạt động chung.

Cá thể hóa, sự cố gắng để hình thành “cái tôi của mình”, để triển khai những phương pháp độc đáo của sự giao tiếp và hoạt động.

XÃ HỘI HÓA DIỄN RA NHƯ THẾ NÀO?

Xã hội hóa thành công được xác định bởi ba yếu tố:

- Sự chờ đợi
- Sự thay đổi hành vi
- Sự cố gắng đến khuôn phép:

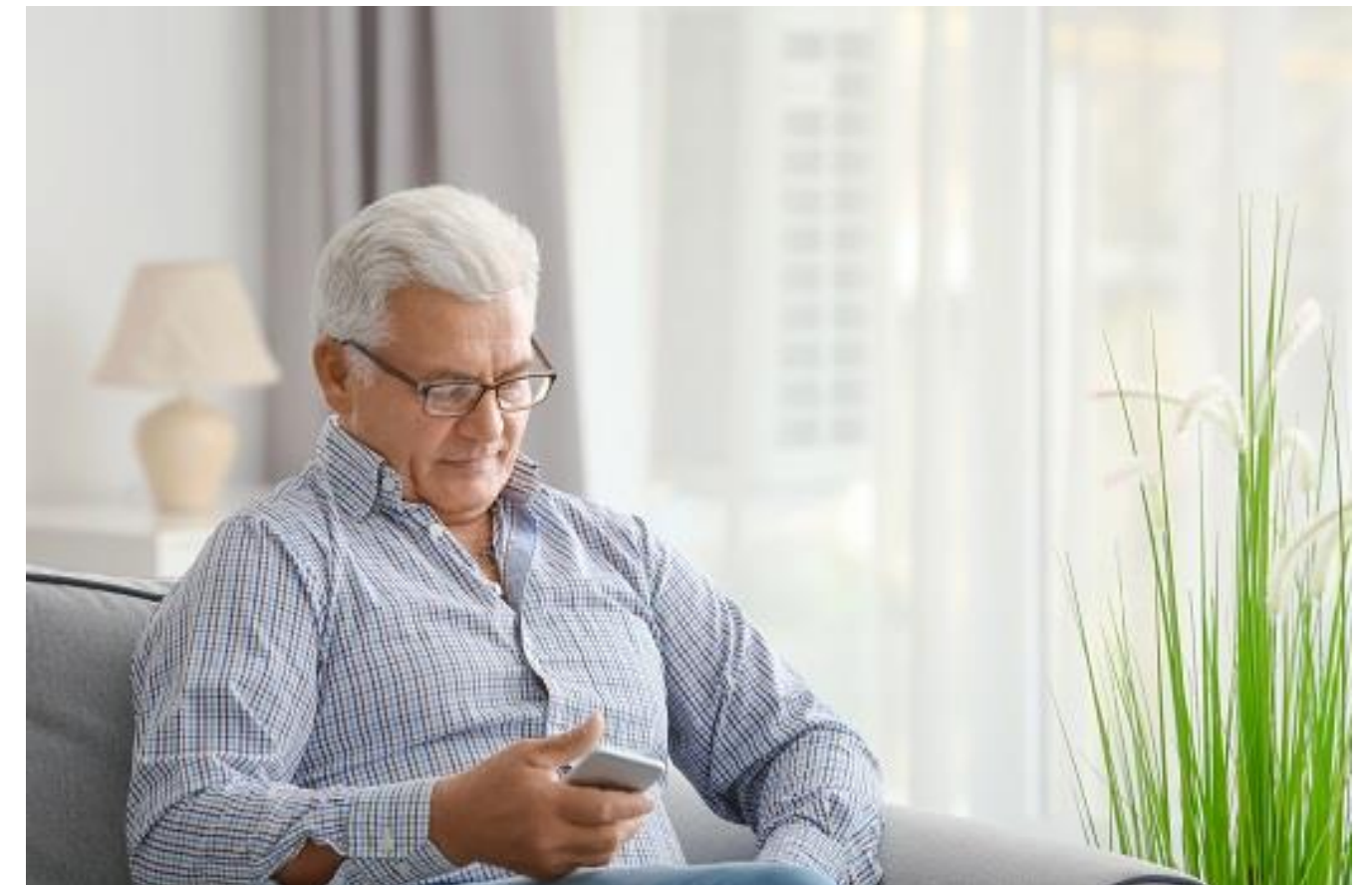
BÀI 1: XÃ HỘI HÓA CÁ NHÂN

CÁC DẠNG THỨC XÃ HỘI HÓA

Xã hội hóa trẻ em

Theo Joseph H.Fichter, hai diễn tiến quan trọng nhất của học hỏi xã hội là sự bắt chước và sự ganh đua. Sự bắt chước không chỉ là hành vi của trẻ em mà còn thể hiện ở người lớn.

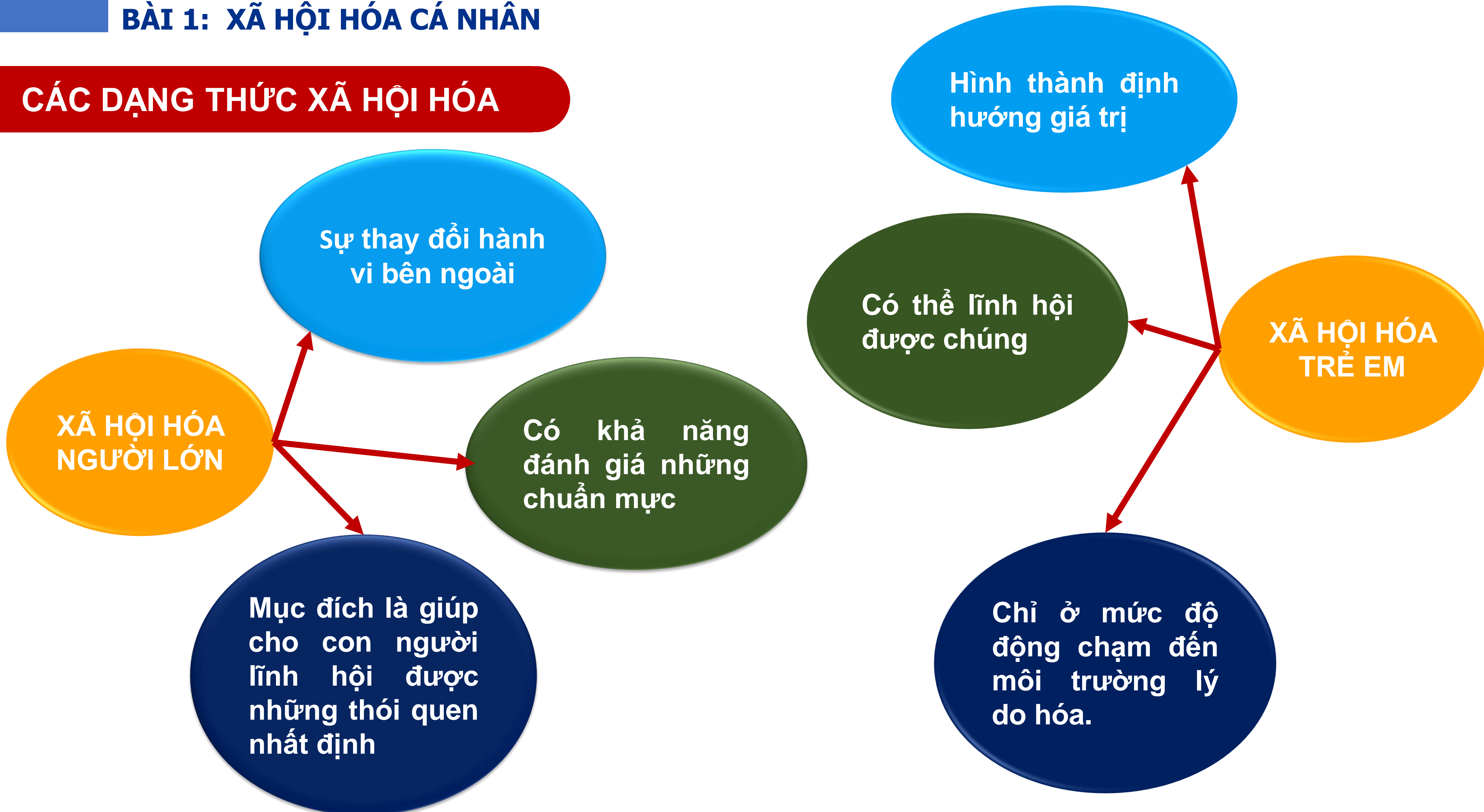

Xã hội hóa người lớn

Gold.R.L cho rằng, xã hội hóa người lớn gắn liền với sự từ chối dần dần những quan niệm ấu trĩ trẻ thơ.

BÀI 1: XÃ HỘI HÓA CÁ NHÂN

CÁC DẠNG THỨC XÃ HỘI HÓA

BÀI 1: XÃ HỘI HÓA CÁ NHÂN

NHỮNG YẾU TỐ TÁC ĐỘNG ĐẾN XÃ HỘI HÓA

Gia đình:

- ✓ Là môi trường xã hội hóa có tầm quan trọng chính yếu
- ✓ Là giai đoạn xã hội hóa tự nhiên đầu tiên, thông qua tình cảm và bằng tình cảm là đặc trưng riêng của gia đình.

BÀI 1: XÃ HỘI HÓA CÁ NHÂN

NHỮNG YẾU TỐ TÁC ĐỘNG ĐẾN XÃ HỘI HÓA

Nhà trường:

- ✓ Là cơ quan, môi trường xã hội hóa chính yếu đối với tuổi trẻ.
- ✓ Phổ biến những kỹ năng và kiến thức môn học mà còn tiếp thu cả những quy tắc và cách thức quy định hành vi, cả cách ứng xử quan hệ với giáo viên và các bạn học.

BÀI 1: XÃ HỘI HÓA CÁ NHÂN

NHỮNG YẾU TỐ TÁC ĐỘNG ĐẾN XÃ HỘI HÓA

Xã hội:

Là một trong những môi trường xã hội hóa cá nhân quan trọng

→ các cá nhân học cách trải nghiệm, ứng dụng các kỹ năng vào thực tiễn và tự hoàn thiện nhân cách của mình.

NHỮNG YẾU TỐ TÁC ĐỘNG ĐẾN XÃ HỘI HÓA

Các phương tiện thông tin đại chúng:

Lĩnh hội được vai trò và những quy định hành vi trong xã hội từ những chương trình truyền hình, báo chí, phim ảnh và những phương tiện thông tin đại chúng khác.

Tác động sâu sắc tới quá trình xã hội, tạo điều kiện cho sự hình thành những giá trị nhất định và hình mẫu nhất định của hành vi.

NHỮNG YẾU TỐ TÁC ĐỘNG ĐẾN XÃ HỘI HÓA

Các phương tiện thông tin đại chúng:

Lĩnh hội được vai trò và những quy định hành vi trong xã hội từ những chương trình truyền hình, báo chí, phim ảnh và những phương tiện thông tin đại chúng khác.

PTTTĐC cũng có thể tạo ra những kết quả tiêu cực đến quá trình xã hội hóa. Một số chương trình tác động tai hại đến thể hệ trẻ, kích động những hành vi không được kiểm chế của trẻ em, lôi kéo trẻ em bỏ những giờ học bổ ích.

NHỮNG YẾU TỐ TÁC ĐỘNG ĐẾN XÃ HỘI HÓA

Nhóm bạn cùng trang lứa (peer -group):

- ✓ Mỗi lứa tuổi khác nhau có những ảnh hưởng tâm, sinh lý khác nhau.
- ✓ Bạn cùng trang lứa đóng vai trò cực kỳ quan trọng trong việc hình thành nhân cách và tổ chất của mỗi con người.
- ✓ Các nhóm bạn bè sẽ góp phần hình thành những tổ chất, hành vi, thậm chí là cả những kinh nghiệm sống cho nhau một cách nhanh nhất và sát thực nhất.

BÀI 1: XÃ HỘI HÓA CÁ NHÂN

MỤC ĐÍCH CỦA XÃ HỘI HÓA CÁ NHÂN

Trang bị cho cá nhân những kỹ năng cần thiết để họ hòa nhập vào xã hội mà họ đang sống.

Làm cho cá nhân thấm nhuần các giá trị xã hội, các chuẩn mực sống, các quy tắc sinh hoạt và hấp thụ niềm tin của xã hội.

Hình thành ở cá nhân một khả năng thông đạt và phát triển khả năng: nói, đọc, viết, diễn tả những tư duy và chính kiến của mình trước xã hội.

BÀI 1: XÃ HỘI HÓA CÁ NHÂN

TÓM LẠI

Trình bày và phân tích được khái niệm con người xã hội và quan điểm xã hội học về con người xã hội.

Trình bày và phân tích được các khái niệm xã hội hóa cá nhân, quá trình xã hội hóa cá nhân, các yếu tố ảnh hưởng đến xã hội hóa cá nhân

BÀI 1: XÃ HỘI HÓA CÁ NHÂN

CÂU HỎI TRẮC NGHIỆM

CÂU HỎI TRẮC NGHIỆM

CÂU HỎI

Tính chủ thể của con người?

A

Là tính chủ thể của những quan hệ xã hội với những hoạt động xã hội, tương tác xã hội trong các hình thái kinh tế xã hội, cấu trúc xã hội.

B

Là sản phẩm của những quan hệ xã hội do chính con người tạo ra và chịu sự quy định, chi phối của chính những cái do mình tạo nên.

CÂU HỎI TRẮC NGHIỆM

CÂU HỎI

Tính chủ thể của con người?

A

Là tính chủ thể của những quan hệ xã hội với những hoạt động xã hội, tương tác xã hội trong các hình thái kinh tế xã hội, cấu trúc xã hội.

B

Là sản phẩm của những quan hệ xã hội do chính con người tạo ra và chịu sự quy định, chi phối của chính những cái do mình tạo nên.

BÀI 1: XÃ HỘI HÓA CÁ NHÂN

CÂU HỎI TRẮC NGHIỆM

CÂU HỎI

Đối với xã hội học, con người xã hội là “tế bào”, hạt nhân – trung tâm của toàn bộ xã hội nói riêng?

A

Sai

B

Đúng

BÀI 1: XÃ HỘI HÓA CÁ NHÂN

CÂU HỎI TRẮC NGHIỆM

CÂU HỎI

Đối với xã hội học, con người xã hội là “tế bào”, hạt nhân – trung tâm của toàn bộ xã hội nói riêng?

A

Sai

B

Đúng

BÀI 1: XÃ HỘI HÓA CÁ NHÂN

CÂU HỎI TRẮC NGHIỆM

CÂU HỎI

Nói “con người xã hội” là nói tới “đơn vị nhỏ nhất”?

A

Đúng

B

Sai

C

Không có ý kiến

BÀI 1: XÃ HỘI HÓA CÁ NHÂN

CÂU HỎI TRẮC NGHIỆM

CÂU HỎI

Nói “con người xã hội” là nói tới “đơn vị nhỏ nhất”?

A

Đúng

B

Sai

C

Không có ý kiến

BÀI 1: XÃ HỘI HÓA CÁ NHÂN

CÂU HỎI TRẮC NGHIỆM

CÂU HỎI

Theo quan niệm của xã hội học, Các yếu tố cơ bản của “con người xã hội” là:

A

Ý thức xã hội.

B

Năng lực lao động, khả năng hoạt động thực tiễn

C

Quan hệ xã hội của con người xã hội

D

Tất cả A, B, C

BÀI 1: XÃ HỘI HÓA CÁ NHÂN

CÂU HỎI TRẮC NGHIỆM

CÂU HỎI

Theo quan niệm của xã hội học, Các yếu tố cơ bản của “con người xã hội” là:

A

Ý thức xã hội.

B

Năng lực lao động, khả năng hoạt động thực tiễn

C

Quan hệ xã hội của con người xã hội

D

Tất cả A, B, C

BÀI 1: XÃ HỘI HÓA CÁ NHÂN

CÂU HỎI TRẮC NGHIỆM

CÂU HỎI

Mục đích của xã hội hóa cá nhân?

A

Trang bị cho cá nhân những kỹ năng cần thiết để họ hòa nhập vào xã hội mà họ đang sống.

B

Hình thành ở cá nhân một khả năng thông đạt và phát triển khả năng: nói, đọc, viết, diễn tả những tư duy và chính kiến của mình trước xã hội

C

Làm cho cá nhân thấm nhuần các giá trị xã hội, các chuẩn mực sống, các quy tắc sinh hoạt và hấp thụ niềm tin của xã hội.

D

Tất cả các ý trên

BÀI 1: XÃ HỘI HÓA CÁ NHÂN

CÂU HỎI TRẮC NGHIỆM

CÂU HỎI

Mục đích của xã hội hóa cá nhân?

A

Trang bị cho cá nhân những kỹ năng cần thiết để họ hòa nhập vào xã hội mà họ đang sống.

B

Hình thành ở cá nhân một khả năng thông đạt và phát triển khả năng: nói, đọc, viết, diễn tả những tư duy và chính kiến của mình trước xã hội

C

Làm cho cá nhân thấm nhuần các giá trị xã hội, các chuẩn mực sống, các quy tắc sinh hoạt và hấp thụ niềm tin của xã hội.

D

Tất cả các ý trên

BÀI 1: XÃ HỘI HÓA CÁ NHÂN

CÂU HỎI TRẮC NGHIỆM

CÂU HỎI

Những yếu tố tác động đến xã hội hóa cá nhân? (chọn đáp án đúng nhất)

A

Gia đình, nhà trường, xã hội

B

Gia đình, nhà trường, nhóm bạn bè

C

Gia đình, nhà trường, nhóm bạn bè, các phương tiện truyền thông đại chúng

D

Gia đình, nhà trường, xã hội, các phương tiện truyền thông đại chúng, nhóm bạn bè

BÀI 1: XÃ HỘI HÓA CÁ NHÂN

CÂU HỎI TRẮC NGHIỆM

CÂU HỎI

Những yếu tố tác động đến xã hội hóa cá nhân? (chọn đáp án đúng nhất)

A

Gia đình, nhà trường, xã hội

B

Gia đình, nhà trường, nhóm bạn bè

C

Gia đình, nhà trường, nhóm bạn bè, các phương tiện truyền thông đại chúng

D

Gia đình, nhà trường, xã hội, các phương tiện truyền thông đại chúng, nhóm bạn bè

TÀI LIỆU HỌC TẬP VÀ THAM KHẢO

- ❖ **File slide bài giảng PDF**
- ❖ **File hệ thống ngân hàng câu hỏi, đề tài tiểu luận file pdf**
- ❖ **Giáo trình: Nhập môn xã hội học**
- ❖ **Đề cương chi tiết file pdf**
- ❖ **Video bài giảng**

**CHÚC CÁC BẠN CÓ MỘT KHÓA HỌC THÚ VỊ VÀ HỌC HỎI
ĐƯỢC NHIỀU KIẾN THỨC BỔ ÍCH, HẸN GẶP LẠI CÁC BẠN
TRONG BÀI HỌC TIẾP THEO**